

1 – Uvod - Imovina & izvori imovine - Bilanca

1.UVOD

(1)Gdje nastaje sustav dvostavnog knjigovodstva? ¹(str 3)

1458.godine Benedikt Kotruljević, prvi je u svojoj knjizi „O trgovini i savršenom trgovcu“ opisao pojam dvojnog (dvostavnog) knjigovodstva (npr. zadaće knjigovodstva, dvojnog načina knjiženja poslovnih događaja, ažurnost pri vođenju knjigovodstva). Svoj je rad posvetio prijatelju, dajući savjete i upute za rad u trgovini i knjigovodstvu.

(2)Definirajte računovodstvo kao dio IS-a poduzeća. (str 3-4)

Računovodstveni IS je uvjet za poslovanje poduzeća. Važan je to dio informacijskog sustava poduzeća u kojem se obavlja prikupljanje i obrada podataka, procesiranje informacija i sastavljanje financijskih izvještaja. Osobitosti računovodstvenih informacija, prema njihovim karakteristikama, sadržaju prikladnim metodama, tehnikama obrade podataka i oblicima njihove prezentacije, vrlo su različite. Cilj je računovodstva kao IS-a pružiti korisnicima informacije o stanju i kretanju imovine, kapitala i obveza, prihoda i rashoda, te o rezultatu poslovanja.

(3)Što ulazi u sastav računovodstva? (str 5)

Računovodstvo je povezano sa svim fazama računovodstvenog procesa, a obuhvat računovodstva čini:

- Računovodstveno planiranje
- Knjigovodstvo
- Računovodstveni nadzor
- Računovodstvena analiza
- Računovodstveno informiranje

*Navedeni pojmovi objašnjeni su na stranici 5 u udžbeniku iz Računovodstva (izdanje 2008.)

(4)Koja računovodstva čine suvremenu funkcionalnu strukturu? (str 5)

Suvremenu funkcionalnu strukturu računovodstva čine:

---

¹ Odgovor na pitanje možete pronaći i u 2.poglavlju na: <http://oliver.efos.hr/nastavnici/pproclin/clanak.pdf> , 23.9.2011

- **Financijsko računovodstvo** – pretežno je sintetičko računovodstvo koje obrađuje podatke iskazane u poslovnim knjigama i u temeljnim financijskim izvještajima
- **Računovodstvo troškova** – obuhvaća unutrašnje računovodstvo jer ponajprije pruža informacije o obradi troškova i učinaka s različitih stajališta uz primjenu suvremenih metoda obračuna troškova
- **Upravljačko (menadžersko) računovodstvo** – obilato se služi podacima iz financijskog računovodstva i računovodstva troškova, a obrađuje podatke iz planova, različite prognoze i prosudbe, te druge podatke koji dolaze iz okruženja

(5)Što sadrži Zakon o računovodstvu? (str 6 i 268-284)

„Zakon o računovodstvu²“ proglašen je 12.10.2007 i objavljen je u NN br. 109/07 te se primjenjuje od 1.1.2008.

Citat iz „Zakona o računovodstvu“ iz općih odredbi (dakle, što sve zakon sadrži):

Ovim se Zakonom uređuje računovodstvo poduzetnika, razvrstavanje poduzetnika, knjigovodstvene isprave i poslovne knjige, popis imovine i obveza, primjena standarda financijskog izvještavanja i tijelo za donošenje standarda financijskog izvještavanja, godišnji financijski izvještaji i konsolidacija godišnjih financijskih izvještaja, revizija godišnjih financijskih izvještaja, sadržaj godišnjeg izvješća, javna objava godišnjih financijskih izvještaja, Registar godišnjih financijskih izvještaja, te obavljanje nadzora.

(6)Navedite korisnike računovodstvenih informacija. (str 5)

Korisnici računovodstvenih informacija mogu biti:

- **Vanjski korisnici**
  - Potencijalni investitori
  - Kreditori
  - Komitenti (kupci, dobavljači)
  - Vladine institucije
  - Gospodarske asocijacije
  - Sindikat

---

² Zakon o računovodstvu možete pročitati i preuzeti ga u obliku e-knjige sa linka: <http://www.zakon.hr/z/118/Zakon-o-ra%C4%8Dunovodstvu> , 23.9.2011 ili ga možete pročitati u udžbeniku iz Računovodstva (str. 268-284)

- Revizori
- Javnost
- itd.
- **Unutarnji korisnici**
  - Vlasnici kapitala (dioničari)
  - Menadžment
  - Djelatnici (zaposlenici)

(7)Što su standardi financijskog izvještavanja? (str 7)

Međunarodni standardi financijskog izvještavanja (MSFI) su standardi koje priznaje veći broj država, a imaju za cilj ujednačenje računovodstvenih propisa na međunarodnoj razini. Veliki dio međunarodnih standarda financijskog izvještavanja poznati su pod starim nazivom **međunarodni računovodstveni standardi (MRS)**. U RH primjenjuju se Hrvatski standardi financijskog izvještavanja (HSFI), MSFI i MRS koji se objavljuju u NN.

(8)Što su računovodstvena načela? (str 9)

Računovodstvena načela određuju osnovne karakteristike računovodstva i od njih se polazi u razradi računovodstvenih standarda i računovodstvenih politika s ciljem da financijski izvještaji prikazuju istinit i fer iskaz imovinskog stanja i rezultata poslovanja.

(9)Nabrojite opće prihvaćena američka računovodstvena načela. (str 10)

U svjetskim razmjerima značajna su američka općeprihvaćena računovodstvena načela (Generally Accepted Accounting Principles – GAAP) u koje spadaju:

1. Troškovno načelo
2. Načelo objektivnosti
3. Načelo realizacije
4. Načelo sučeljavanja prihoda i rashoda
5. Načelo materijalnosti
6. Načelo potpunosti
7. Načelo konzistentnosti
8. Načelo opreznosti

(10)Objasnite računovodstvena načela prema MRS-ima. (str 9-10)

Prema MRS-ima, temeljne računovodstvene pretpostavke (načela, koncepti) jesu:

1. Načelo nastanka događaja
2. Načelo neograničenog vremena poslovanja
3. Načelo kvalitativnih obilježja financijskog izvještaja
4. Načelo dosljednog predočavanja
5. Načelo opreznosti
6. Načelo prevage biti nad formom
7. Načelo značajnosti
8. Načelo usporedivosti informacija s financijskim izvještajima

*Načela su objašnjena u udžbeniku iz računovodstva na str. 9 i 10 (izdanje 2008.)

(11)Navedite važnije računovodstvene politike. (str 11)

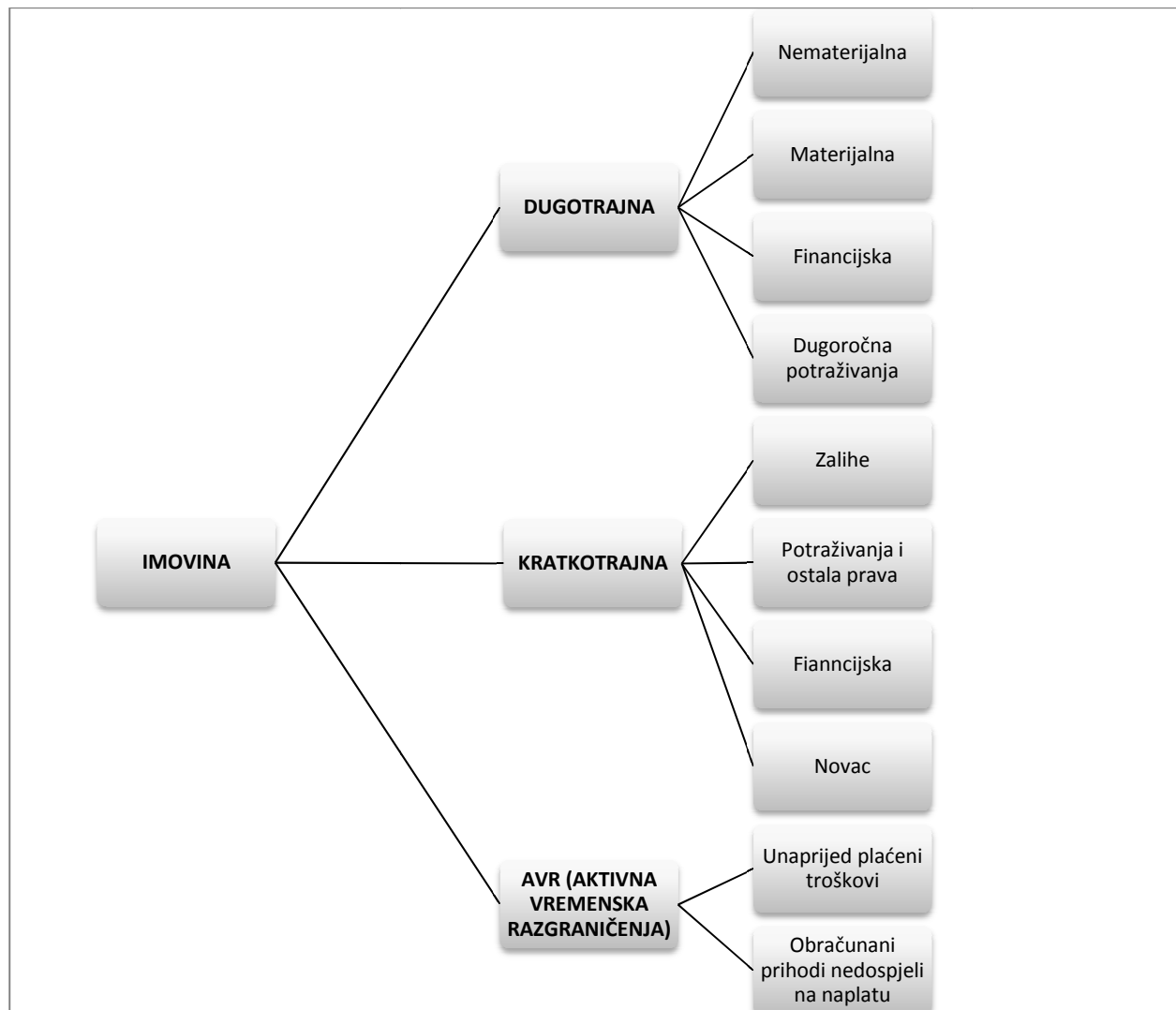
Računovodstvene politike obuhvaćaju načela, osnove, konvencije, pravila i postupke koje je management usvojio prilikom sastavljanja i prezentiranja financijskih izvještaja.

(12)Objasnite utjecaj promjene računovodstvene politike. (str 11)

Promjenu računovodstvene politike treba provesti samo ako to zahtjeva zakon, tijelo koje donosi računovodstvene standarde ili ako bi ta promjena imala za posljedicu prikladnije prikazivanje događaja ili transakcija u financijskim izvještajima poduzeća. Promjena računovodstvene politike utječe na financijske izvještaje proteklog, tekućeg i budućeg razdoblja. Računovodstvene politike mogu se mijenjati kada nastupe određene okolnosti u okruženju, uz uvjet da prikladnije predočuju događaje u financijskim izvještajima.

3.OSNOVNE RAČUNOVODSTVENE KATEGORIJE

(1)Što označava pojam imovina poduzeća i koje sve kategorije postoje? (str 27-29)

Imovina je resurs koji kontrolira poduzeće kao rezultat prošlih događaja i iz kojeg se očekuje priljev budućih ekonomskih koristi u poduzeće. Od imovine se očekuje korist u budućnosti koja se može tržišno valorizirati i zbog tog razloga je ona vitalna za poduzeće.

Npr. tiskarski stroj je imovina, ali ukoliko se taj tiskarski stroj pokvari i ne može se popraviti, onda se taj stroj više ne smatra imovinom, jer ne možemo od njega očekivati nikakve buduće koristi.

Imovinu poduzeća čine resursi koji su:

- Pod kontrolom poduzeća
- Od kojih se očekuje buduća ekonomska korist
- Koji imaju mjerljivu vrijednost

Imovina je prikazana u temeljnom financijskom izvještaju – bilanca.

(2)Što podrazumijevamo u računovodstvu pod pojmom izvori imovine? (str 31)

Izvori imovine prikazuju odakle imovina dolazi, tj. koje je njeno porijeklo. Sva imovina kojom poduzeće raspolaže ima svoje porijeklo. Imovina može biti pribavljena ili financirana iz dva osnovna izvora i to ulaganjem vlasnika ili iz drugih pravnih osoba kao što su poduzeća, dobavljači, banke ili fizičke osobe poput dobavljača ili građana.

Izvori imovine:

- **Kapital i rezerve** (društveni kapital, dioničarski kapital, zadržana dobit, itd.)
- **Stalne ili dugoročne obveze** (prema povezanim poduzećima, prema ulagačima, za predujmove, itd.)
- **Tekuće ili kratkoročne obveze** (prema povezanim društvima, prema dobavljačima, zaposlenima, za poreze i doprinose, itd.)
- **Pasivna vremenska razgraničenja** (odgođeno plaćanje troškova, prihod budućeg razdoblja)

(3)Što dovodi do povećanja, a što do smanjenja kapitala? (str 32)

Do **povećanja kapitala** poduzeće može doći na nekoliko načina: dodatnim ulaganjem vlasnika poduzeća, zadržanim dobitcima, pristupom novih članova i dokapitalizacijom poduzeća. Do **smanjenja kapitala** može doći povlačenjem vlastitog uloga iz poduzeća, nastankom gubitka, istupanjem iz društva, te raspodjelom dobiti vlasnicima.

(4)Navedite i objasnite osnovne kategorije prihoda i rashoda. (str 33-34)

Prihodi se definiraju kao povećanje ekonomske koristi tijekom obračunskog razdoblja u obliku priljeva ili povećanja imovine ili smanjenja obveza.

Prihodi

- **Redovni** – poslovni i financijski
- **Izvanredni**

Rashodi su smanjenje ekonomske koristi kroz obračunsko razdoblje u obliku odljeva ili iscrpljenja sredstava, što ima kao posljedicu smanjenje glavnice, ali ne ono u svezi s raspodjelom glavnice.

Rashodi

- **Poslovni** – nastaju prilikom prodaje robe i usluga, a izražavaju se u visini troškova nabavljene robe ili troškova proizvodnje gotovih proizvoda
- **Financijski** – nastaju nakon korištenja tuđih novčanih sredstava
- **Izvanredni** – vezani su za razne oblike otuđenja imovine, kazne, štete, itd.

6. TEMELJNI FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI

(1) Navedite godišnje financijske izvještaje. (str 59)

Godišnji financijski izvještaji:

- Bilanca
- Račun dobiti i gubitka
- Izvještaj o promjenama glavnice
- Izvještaj o novčanom tijeku
- Bilješke uz financijske izvještaje

(2) Navedite osnovne pozicije aktive i pasive u bilanci poduzeća. (str 62)

AKTIVA		PASIVA	
A	Potraživanja za upisani, a neuplaćeni kapital	A	Kapital i rezerve
B	Dugotrajna imovina	B	Rezerviranja
C	Kratkotrajna imovina	C	Dugoročne obveze
D	Plaćeni troškovi budućeg razdoblja i nedospjela naplata prihoda (AVR)	D	Kratkoročne obveze
E	Gubitak iznad visine kapitala	E	Odgođeno plaćanje troškova i prihod budućeg razdoblja
F	Ukupna aktiva	F	Ukupna pasiva
G	Izvanbilančni zapisi	G	Izvanbilančni zapisi

(3) Objasnite sastavljanje bilance prema kriteriju sigurnosti. (str 64)

Kriterij koji se odnosi na unos pozicija aktive i pasive naziva se kriterij sigurnosti. Kriterij sigurnosti jednak je kriteriju rastuće likvidnosti (označava unošenje pozicija u bilancu od najmanje likvidne imovine pa do najlikvidnije imovine koja je novac), jer se u aktivu najprije unosi najsigurnija, a ne najlikvidnija aktiva (od dugotrajne imovine do najlikvidnije aktive). U pasivu se pozicije unose od kapitala do kratkoročnih obveza, što karakterizira i kriterij opadajuće ročnosti.

(4)Objasnite i prikažite grafički i na primjeru bilančnu promjenu koncentričnih kretanja i centrifugalnih kretanja. (str 66-68)

1.BILANČNA PROMJENA – PROMJENA KONCENTRIČNIH KRETANJA

Objašnjenje promjene:

Prva bilančna promjena ili promjena koncentričnih kretanja izaziva kvalitativne promjene kod imovine, dok iznos sume bilance ostaje isti. Promjena se odvija u poduzeću, a dolazi do smanjenja jednog oblika imovine i njegovog pretvaranja u drugi.

Grafički prikaz:

A	P
+	
-	

Primjer:

Kupac je uplatio 5.000,00 kn na naš žiro račun. Iznos na našem žiro računu se povećao, a istodobno se smanjio iznos potraživanja prema kupcima jer je on podmirio svoju obvezu prema nama. Zbroj bilance na kraju ostaje neizmjenjen, samo je promjenjena struktura aktive. Poduzeće je postalo likvidnije jer sad ima više sredstava na žiro računu, a manje potraživanja od kupaca.

4.BILANČNA PROMJENA – PROMJENA CENTRIFUGALNIH KRETANJA

Objašnjenje promjene:

Kod četvrte ili promjene centrifugalnih kretanja dolazi do izlaza imovine iz poduzeća u okruženje. Dolazi do kvalitativnih i kvantitativnih promjena u aktivi i pasivi poslovnog subjekta, i to do istovremenog smanjenja vrijednosti aktive i pasive.

Grafički prikaz:

A	P
-	-

Primjer:

Podmirujemo dio obveza prema dobavljaču za 50.000,00 kn. Imovina na žiro računu (blagajni) se smanjila, ali su se istodobno smanjile i obveze prema dobavljačima.

(5)Navedite neke od faktora koji uvećavaju dobit u računu dobiti i gubitka. (str 73)

Neki od faktora koji uvećavaju dobit u računu dobiti i gubitka:

- Troškovi amortizacije iznad najviše porezno dopustivog iznosa
  - 70% troškova reprezentacije
  - Troškovi novčanih kazni za prekršaje i prijestupe
  - 30% troškova nastalih u svezi s vlastitim ili unajmljenim motornim vozilima
  - Rashodi darivanja u visini većoj od 2% ostvarenih prihoda u prethodnoj godini
  - Skrивene isplate dobiti
- Itđ.

(6)Navedite osnovne pozicije računa dobiti i gubitka kod malog poduzetnika. (str 72)

Mali poduzetnici sastavljaju skraćeni račun dobiti i gubitka, kojeg sačinjavaju:

1. Prihodi iz osnovne djelatnosti
2. Rashodi iz osnovne djelatnosti
3. Prihodi od drugih aktivnosti
4. Rashodi od drugih aktivnosti
5. Izvanredni prihodi
6. Izvanredni rashodi
7. Dobit ili gubitak prije oporezivanja
8. Porez na dobit ili gubitak
9. Dobit ili gubitak financijske godine

(7)Navedite neke od primitaka i izdataka iz poslovnih aktivnosti u izvještaju o novčanom tijeku. (str 75)

Neki od primitaka i izdataka iz poslovnih aktivnosti:

- Novčani primici s osnove prodaje robe ili pružanja usluge
  - Novčani primici od osiguravajućih društava
  - Novčani izdaci dobavljačima za isporučenu robu i usluge
  - Novčani izdaci zaposlenima
- Itđ.

Investicijske ili ulagateljske aktivnosti odnose se na promjene na dugotrajnoj imovini.

(8)Objasnite metode poslovnih aktivnosti u izvještaju o novčanom tijeku. (str 75)

Poslovne aktivnosti jesu glavne aktivnosti koje stvaraju prihod poduzeća i druge aktivnosti koje određuju rezultat (dobit) poduzeća, osim investicijskih i financijskih aktivnosti. Uključuje primitke koji su vezani uz prihod od prodaje, izdatke novca vezane uz poslovne rashode (plaćanje dobavljačima roba i usluga, isplate plaća, kamata i poreza).

(9)Objasnite ulogu bilješki uz financijske izvještaje. (str 80)

U bilješkama uz financijske izvještaje se objavljuju svi dodatni podaci i analize koji nisu vidljivi u bilanci, računu dobiti i gubitka, izvještaju o novčanim tijekovima i izvještaju o promjeni glavnice. Ti podaci su zajedno s podacima u drugim financijskim izvještajima osnova za donošenje poslovnih odluka unutarnjim i vanjskim korisnicima informacija. Glavna sastavnica bilješki uz financijske izvještaje su računovodstvene politike.